

MI LEGYEN A VÁLASZUNK?

Érdekképviseleti vezetők tanácskozása az MKKSZ-nél a közigazgatásban dolgozókat fenyegető gondokról

A Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete (MKKSZ), a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ), a Magyar Közigazgatási Kar (MKK), a Jegyzők Országos Szövetsége (JOSZ) és a Fegyveres és Rendvédelmi Dolgozók Érdekvédelmi Szövetsége (FRDÉSZ) vezetői 1998. december 1-jén az MKKSZ budapesti székhelyén közösen tanácskoztak arról, hogy az államigazgatás területi szerveinél, valamint az önkormányzati közigazgatásban és annak intézményeiben dolgozó köztisztviselők, közalkalmazottak érdekképviseleti milyen módon fejezzék ki tiltakozásukat a közigazgatás működésének ellehetetlenülése, a személyi állomány kiszolgáltatottsága, a hivatásos szolgálati viszonyban állókat is érintő köztisztviselői illetményalap 1999-es befagyasztásának terve, a helyi önkormányzatok 1999. évi költségvetési ellentmondásai, a közigazgatást, a települési önkormányzatokat és intézményeiket fenyegető újabb létszámcsonkítási kényszer, az érdekegyeztetés törvényes normáinak megsértése, a szakszervezeti jogok szűkítése ellen. Jelen voltak a tanácskozáson az MKKSZ országos szakmai tanácsainak vezetői is. A megbeszélésen résztvevő öt érdekképviselet közös nyílt levelet intézett Orbán Viktor miniszterelnökhöz. Az alábbiakban ismertetjük a tanácskozáson elhangzott állásfoglalásokat.

Fehér József, az MKKSZ főtitkára

A kormány visszaél szakmaszeretetünkkel, hivatástudatunkkal

Azért kezdeményeztük ezt az egyeztető megbeszélést, mert álláspontunk szerint a közigazgatásban dolgozókat fenyegető veszély ma már nem egyszerűen a bérfagyasztás. Ennél sokkal súlyosabb gondok elé nézünk. *A közigazgatás működőképessége van veszélyben!* Engedjék meg, hogy egy, az utóbbi időben kevésszer emlegetett dokumentumból idézzek: *"Az állam eredményes működését a hatékony közigazgatás biztosítja. A törvények mellett nélkülözhetetlen a jó közigazgatás és a megfelelően javadalmazott és feddhetetlen köztisztviselői kar. Sajnálatos, hogy az utóbbi időben számos képzett köztisztviselő kényszerül arra, hogy az alacsony bérek és az intézményi megvonások miatt otthagyja a közszolgálatot."* Ezek a mondatok a Magyar Katolikus Püspöki Karnak a hívekhez intézett körleveléből valók. A körlevél 1996-ban kelt, s olyan gondolatokat tartalmaz, amelyekről nem állítható, hogy valamiféle eltúlzott szakszervezeti demagógiát képviselnek.

Az MKKSZ sajnálattal állapítja meg, hogy nem valósult meg a kormányprogram azon célkitűzése, amely szerint a kormány *"gyakorlott és a munkája iránt elkötelezett, életét a közigazgatási munkában töltő köztisztviselői kar kialakulását segíti elő."* Az 1999-es költségvetés törvényjavaslata még részben sem szolgálja ezt a célt, sőt meggyőződésünk, hogy tovább rontja a közszolgálat személyi állományának anyagi és erkölcsi megbecsülését. Ez a költségvetés sajnos megerősíti a köztisztviselőkben azt az érzetet, hogy a kormány visszaél szakmaszeretetünkkel és hivatástudatunkkal is, a méltatlanul alacsony, megalázó bérekkel egyszerűen ellehetetleníti a közigazgatás működését 1999-ben.

Jelenleg a fizetések színvonala a hasonló munkaköröket tekintve a magánszférában a középsőhárom részére. Ezt az Európai Unió bizottsága állapította meg a Magyarország felvételével kapcsolatban készített értékelő dokumentumban. A képzett szakemberek elhódítása a közigazgatásból a magánszektorba az úgynevezett "agyelszívás" mindennapos jelenség. Továbbra sem javul a szakemberek, kiváltképpen pedig a pályakezdők körében a közigazgatás megítélése, vonzereje. A fiatalok távolmaradása igen komolyan veszélyezteti a szakember-utánpótlást. Ma a 100 ezer köztisztviselő körében 5 százaléknál kevesebb a 25 éven aluli pályakezdők aránya.

Az MKKSZ meggyőződése, hogy *a 3 százalékos általános létszámcsonkítás szakmailag megalapozatlan, veszélyezteti a közigazgatás normális működését, és a közpénzek pazarlásának egy újabb formáját jelentheti.* Az MKKSZ határozott álláspontja, hogy a költségvetési törvényjavaslat betervezésekor *a Kormány törvényt sértett.* Figyelmen kívül hagyta a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény 43. § (1) bekezdését, amikor nem tette lehetővé, hogy a közszolgálati érdekegyeztetés keretében kialakuljon az az érdekképviseleti állásfoglalás, amiről a kormány kötelessége lett volna tájékoztatni a parlamenti képviselőket. Ezért meggyőződésünk, hogy amennyiben a jelenlegi formájában fogadja el az Országgyűlés a költségvetési törvényjavaslatnak a köztisztviselőket közvetlenül érintő rendelkezéseit - aminek igen nagy az esélye -, akkor a köztisztviselőknek minden erkölcsi alapjuk meglesz ahhoz, hogy szakmaszeretetük és hivatástudatuk ellenére a képességeiket és képzettségüket jobban elismerő, jobb anyagi és erkölcsi feltételeket biztosító pályát válasszanak.

Ismeretes a kormány egyik tagjának az az állítása, amely szerint jövőre a családok, a polgárok döntő többsége jobban fog élni, több ezer forinttal nő a jövedelmük vásárlóértéke. A közigazgatási dolgozók esetében ez sajnos fordítva igaz. Figyelembe véve a 30-35-40 ezer forint nettó kereseteket, azt mondhatjuk, hogy *a 10 százalékos infláció leértékelő hatása következtében a köztisztviselők döntő többségének mintegy 3500-4500 forinttal kevesebb lesz a "kenyérre, tejre" költendő pénze.* Nem várható el, hogy ez a munkavállalói kör szó nélkül hagyja, hogy a kormány nem tekinti őket polgárnak. Az MKKSZ tapasztalatai szerint a gazdasági élet már ma is szívesen veszi a közigazgatási gyakorlattal rendelkező jó szakembereket. Ha a köztisztviselők helyzete nem változik, akkor tovább erősödik a gazdasági szféra elszívó hatása.

Mindezekre tekintettel azt kérjük az ezen a tanácskozáson résztvevő érdekképviselői partnereinktől, értsenek egyet azzal a javaslatunkkal, hogy *álláspontunkat egy nyílt levélben írjuk meg Orbán Viktor miniszterelnöknek és a kormány tagjainak*, s kezdeményezzük, hogy a kormány ebben az utolsó pillanatban gondolja át még egyszer a közigazgatásra nézve egyértelműen káros költségvetési javaslatát, és fogadja el a már az Országgyűlés elé került módosító indítványokat.

Egyebek között például *igényeljük a jelenleg 26 ezer forintos köztisztviselői illetményalap 29.200 forintra - 12-13 százalékos - emelését*. Megjegyzem, több összegváltozatra is van a képviselők előtt módosító indítvány. Javasoljuk, hogy a kormány ismételten gondolja át a létszámcökkentéssel kapcsolatos elképzelését, és csak előzetes feladat- és hatásköri vizsgálatok után legyen központilag előírt vagy költségvetési eszközökkel kikényszerített létszámcökkentés. Kezdeményezzük azt is, hogy *töröljék a költségvetési törvényjavaslatból azokat a részeket, amelyek a köztisztviselői törvény egyes előírásait módosítanák*: csökkentenék a végkielégítés mértékét, minősítés nélkül is lehetővé tennék az illetményalap 20 százalékos csökkentését, s ellehetetlenítenék az illetménytáblát, amelytől a munkahelyi vezető akár 60 százalékkal is eltérhetne. Az MKKSZ javasolja a közigazgatási érdekképviselőknek, hogy *kezdeményezzünk tárgyalásokat a köztisztviselői törvény átfogó reformjáról*. Korábbi álláspontunk ugyanis változatlan: az 1997-es változtatások nem tekinthetők reform értékűnek.

Az MKKSZ tudomásul veszi, hogy az ország gazdasági helyzete nem teszi lehetővé valamennyi társadalmi csoport anyagi helyzetének egyidejű javítását. Hangsúlyozzuk azonban, hogy a közigazgatás személyi feltételeinek, stabilitásának javítása általános közérdek, és ezen belül kormányzati érdek is. *Nem fogadhatjuk el, hogy a közigazgatásról csupán pénzügy-politikai szempontok alapján szülessék döntés és a pénzügyminiszter döntsön*. A köztisztviselői kar lojális a mindenkori kormány iránt. Bizalma azonban az Országgyűlés elé terjesztett költségvetési javaslat elfogadása esetén csálódássá és elkeseredéssé is változhat, és a pályaelhagyás más kedvezőtlen jelenségekkel is kiegészülhet.

Az MKKSZ nem kíván lemondani az érdekkifejezés semmilyen törvényes eszközéről, élni fog a jogszabályokban számára biztosított lehetőségekkel. Ezúton szeretném bejelenteni, hogy ha az Országgyűlés változatlan formában fogadja el a kormány által beterjesztett 1999-es állami költségvetés tervét, a magunk részéről egy *tiltakozó akciósorozatot* indítunk el.

Köllner Ferenc, a TÖOSZ főtitkára

Az önkormányzatok lehetetlen helyzetbe kerülnek

Köllner Ferenc, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének főtitkára a TÖOSZ nevében egyetértett az MKKSZ-nek azzal a javaslatával, hogy a tanácskozáson résztvevők álláspontját megfogalmazó nyílt levelet intézzenek Orbán Viktor miniszterelnökhöz, s indítványozta, hogy a levelet küldjék meg az Országgyűlés Önkormányzati Bizottságának is, mert ez a bizottság felel a kormány önkormányzatokkal kapcsolatos tevékenységének ellenőrzéséért, s a testület módosító javaslata még az utolsó pillanatban is hozzájárulhat a helyzet jobbításához.

A TÖOSZ főtitkára példákkal bizonyította, hogy milyen súlyos helyzetbe kerülnek a helyi közszolgálat és a közszolgálat körébe sorolt igazgatási, hatósági szolgáltatásért felelős önkormányzatok, ha az Országgyűlés változatlan formában fogadja el az 1999-es állami költségvetés tervezetét. Egyebek között folytatódna az 1991 óta tartó kedvezőtlen tendencia: az önkormányzati gazdaság, az önkormányzatok szolgáltató képességének a GDP-hez viszonyított aránya tovább csökkenne. 1998-ban az önkormányzatok a GDP 12,3 százalékával gazdálkodhatnak, 1999-ben ez az arány 11,8 százalékra csökkenne. Nagy gond, hogy az előrejelzések szerint ez a tendencia a következő években is jellemző lesz, az önkormányzati szolgáltató ágazat részesedése a GDP-ből a ciklus végére mindössze 10,5 százalékra apad.

Ugyanez a tendencia figyelhető meg akkor is, ha az önkormányzati támogatások arányát a központi költségvetés összes kiadásához viszonyítjuk. 1998-ban a költségvetési kiadások egészéből 14,6 százalékkal részesedtek az önkormányzatok, 1999-ben pedig csupán 12,8 százalék lesz ez az arány. Ezek a számok jelzik meggyőzően a tendenciát, miközben az önkormányzatok nominális kiadásai emelkedhetnek. Az önkormányzatok szolgáltató képességének az aránya tehát mindkét összehasonlításban csökken.

Ha a bevételi oldalt vizsgáljuk, azt kell látnunk, hogy az önkormányzatok tervezett bevételei között irreális nagyságú bevételek jelennek meg. A helyi adókból származó bevételek 130 százalékos növekedésével számol a kormány. Figyelembe kell vennünk azonban a munkanélküliség viszonyait és azt, hogy mintegy ezer önkormányzat önhibáján kívül hátrányos pénzügyi helyzetű, mert nincs olyan helyi jövedelemtermelő kapacitás, amely számottevően adóztatható lenne. Ez a helyzet nemcsak önmagában aggasztó, hanem az ország önkormányzatai szempontjából is a kettészakadás veszélyét erősíti.

A költségvetésben figyelmet érdemel *az önkormányzatokat megillető garanciák visszavételére és csökkentésére törekvő kormányzati szándék*. A törvényjavaslat vegyes rendelkezéseinek egyik pontja például hatályon kívül helyezné a helyi adózásról szóló törvénynek azt a garanciális passzusát, amely szerint a helyi adóbevétel mértéke nem vehető számításba az állami támogatás mértékének és arányának megállapításakor. Ha ezt a garanciát eltörlik, akkor illúzióvá válik az önkormányzatoknak az a képessége, hogy önként vállaljanak feladatokat és a kötelező feladatok ellátása során a kormány által nem finanszírozott részt kiegészítsék, például a kiadásokhoz hozzátegyék a hiányzó 40 százalékot, s az önkormányzati köztisztviselők bérezésében élni tudjanak a személyi bér megállapításának lehetőségével.

A kormány költségvetési javaslatában figyelmet érdemel az illetményekkel és a létszámcökkentéssel foglalkozó rész is. Ha az önkormányzatokra vonatkozó létszámcökkentést a törvényjavaslat szerint kell végrehajtani, figyelembe véve, hogy ebből a szempontból védettek a pedagógusok, az egészségügyi alapellátásban dolgozók, s létszámfejlesztésre elismert a szociális ellátás intézményrendszere, akkor kérdés, hogy a közszféra kormány által is indokoltan tartott, a teherviselés növekedésével vélt arányban álló jövedelem növeléséhez nélkülözhetetlen fedezetül szolgáló létszámcökkentés minek a terhére valósulhat meg. Két terület marad: a településüzemeltetés és az önkormányzati igazgatás. Ebből az is következik, hogy ha a törvény előírja a pedagógusok januártól 16, szeptembertől pedig további 3 százalékos - egyébként messze a jogos igények alatt maradó - béremelését, akkor ennek forrása jórészt csak a településüzemeltetési és az igazgatási létszám drasztikus, a feladatoktól elszakított csökkentése marad. Az önkormányzati rendszer megerősítésében és eredményes

működésében valóban érdekelt kormány ilyen programot nem tűzhet célul maga elé, mert így valamelyik érdekeltége mindenképpen megkérdőjelezhető.

Milyen az önkormányzatok bérfinanszírozó képessége a közsférában? A TÖOSZ számításai szerint *nincs meg a közsféra béremelésének finanszírozásához szükséges fedezet*. Egy jellemzőnek tekinthető, átlagos adottságú, ötezer lakosú település költségvetési főszámaira vonatkozó próbaszámításokat végeztünk. Eszerint, miközben ez a település 144,5 millió forinttal gazdálkodhatott az idén, az 1999-re várható jövedelmei és kiadási előirányzatai 138,8 millióra csökkennek. Hogyan lehet ebből finanszírozni például azt a béremelést, amelyet kötelezővé kíván tenni a kormány? Ezért a TÖOSZ elnöksége javasolta a kormánynak és az Országgyűlésnek, hogy az 1999-re a közsférának juttatandó bérnövekményt ne a normatíva - egyébként mindig megfoghatatlan - részeként kezelje, hanem konkrétan, elkülönítve jelölje meg azt az összeget, amelyet például a pedagógusok fókuszált béremelésére szán. Egyetértünk Pokorni Zoltán oktatásügyi miniszternek azzal az elgondolásával, hogy ezt az elkülönített összeget minden önkormányzat elszámolási kötelezettséggel vehesse igénybe, s ezek a ténylegesen igénybe vett összegek 2000-tól kezdve épüljenek be a normatívába. Így pontosan követhető, hogy adott településre és adott polgárnak mennyit kell juttatni.

Ehhez képest nem lényegtelen, de mégis másodlagos kérdés, hogy ki vezeti az intézményeket: az intézményvezető vagy a kormány. Ha ugyanis a béremelésnek lineárisnak kell lennie, akkor a fenntartói és az intézményvezetői kompetenciába tartozó döntést is a kormány hozza meg. Nem vitatjuk ezt a kompetenciát, de nem tartjuk célszerűnek. Ez a helyzet is érzékelteti, hogy az önkormányzatok nemcsak a helyi önkormányzati közigazgatás működőképességéért, hanem az egész intézményrendszer működőképességéért felelősek, és az egészen belül a kormány által privilegizáltak szánt terület ténylegesen milyen kezelési lehetőséggel rendelkezik.

Az önkormányzatok pozíciói tovább romlottak 1998. december 1-je óta azzal, hogy - igaz, még a korábbi kormány elhatározásából adódóan - hatályba lépett az önkormányzati csődtörvényként ismert adósságkezelési eljárási törvénynek az a passzusa, amely valamennyi egészségügyi intézményre kiterjesztette az önkormányzatok csődért vállalandó felelősségét. Ez mintegy 20 milliárd forint kötelezettséggel terheli meg az önkormányzatok kasszáját. Elhatározott szándékunk, hogy ha ez a kötelezettség teljesítéséhez szükséges összeg az 1998-as költségvetés módosításával vagy az 1999-es költségvetés kiegészítése révén nem jut el az önkormányzatokhoz, akkor az Alkotmánybírósághoz fordulunk. Nem engedhetjük meg ugyanis azt a veszélyt, hogy egy rossz döntés következményeként az egészségügyi intézményrendszer működőképességének összeomlása kihasson, átvetítődjön a közoktatásra, a településüzemeltetésre és mindazokra a szolgáltatásokra, amelyeket az önkormányzatoknak el kell látniuk.

A TÖOSZ egyetért a köztisztviselői törvény átfogó reformjának igényével. Ezen belül határozottan húzzuk alá, hogy egységes közszolgálatra van szükség. Sajnálatos tény, hogy több év egymást követő, csak fiskális szempontú intézkedései következtében a közszolgálat és azon belül a köztisztviselői kar egysége ma már illúzió. Olyan intézkedések születtek, amelyek nemcsak ellenérdekűvé tették, hanem szembe is állítják egymással a közszolgálat különböző kategóriáit. Azét a közszolgálatét, amelytől politikamentes szakmai működést előtérbe helyező, következetes gyakorlatot várnánk el.

Az 1999. évi költségvetés tervezete a közsférát érintően nemcsak a valós élettől szakadt el, hanem az, ami ezzel összefüggésben az érdekegyeztetés címen történt, az a makroszintű érdekegyeztetés karikatúrája. Noha az érdekegyeztetés anyagi kereteit az önkormányzatok számára ez a költségvetési törvény szabja meg, a TÖOSZ nevében mégis azt ígérhetem, hogy mi nem 3100 helyi karikatúrát akarunk. Valódi érdekegyeztetésre készülünk szociális partnereinkkel, s ennek során azt fogjuk ajánlani, hogy ott, ahol erre lehetőség kínálkozik, térjenek el a 26.000 forintos illetményalaptól. Olyan mértékű eltérésre bizonyosan nem lesz lehetőség, mint amit a szakszervezet - egyébként reálisan, a teljesítménnyel összhangban - igényel, de a kevés számú jobb anyagi helyzetben lévő önkormányzat bizonyosan mérlegeli ezt az igényt.

Ezzel összefüggésben szeretném felhívni a figyelmet a vezetők egy bizonyos részének díjazása körüli tarthatatlan helyzetre. A polgármesterek illetményalapját nem az ideai 26.000 forintos szinthez számolják, hanem az évekkel korábbi 23.400 forinton fagyasztották be. Amikor az országos önkormányzati érdekszövetségeknek a belügyminiszternél tartott első munkamegbeszélésen szóba került, hogy a polgármesterek bérét a jövőben a köztisztviselői illetményalaphoz kívánják kötni, akkor a miniszter úr a leghatározottabban kijelentette: ez természetesen nem járhat azzal, hogy a polgármesterek 1999-ben is "helyben fognak jární". Most szívesen "járnának helyben" a 26.000 forintos illetményalappal.

Attól tartok, hogy ha az érdekképviselet által kért változások nem kerülnek be az 1999-es állami költségvetésbe, az önkormányzatok egy nem kívánt választási helyzetbe kerülnek. El kell döntenünk, hogy melyik törvényt tartásuk be. Az államháztartási törvénynek azt a rendelkezését-e, amely szerint tartós kötelezettséget csak tartós források ismeretében lehet vállalni, vagy azt, amely központilag nem fedezett, de központilag elrendelt béremelési kötelezettséget ír elő.

Dr. Fogarasi József, az MKK elnöke

A bérügyek a közigazgatás legsúlyosabb szakmai gondjává terebélyesedtek

Dr. Fogarasi József, a Magyar Közigazgatási Kar (MKK) elnöke a fórum létrejöttét üdvözölve emlékeztetett az 1998 szeptemberében tartott VI. Országos Közigazgatási Jegyzői Konferencián megfogalmazott kemény hangú állásfoglalásra. Az MKK ebben kifejtette: a szakmai érdekképviselet, noha fontosnak tartja a bérügyeket, a közigazgatás dolgait eddig soha nem ebből a szempontból közelítve vizsgálta. Mára azonban a bérügyek a közigazgatás egyik legsúlyosabb szakmai gondjává terebélyesedtek. Ezért ebben a kormány elnökének, a pénzügyminiszternek, a belügyminiszternek és az Országgyűlés két bizottságának is megküldött állásfoglalásban a konferencia résztvevői arra hívták fel az illetékesek figyelmét, hogy a közigazgatásban dolgozók nem tudják ellátni feladataikat, ha nem rendeződnek megoldásra érett anyagi ügyeik. Mindenekelőtt olyan bérkiegészítést kell kapniuk, amely infláció-követővé teszi bérrendszerüket. Enélkül nem igaz, hogy a

köztisztviselő helyzete nem romolhat vagy nem romlik. Az állampolgárhoz viszonyítva ugyanis kétszeresen romlik, hiszen az infláció-követés lehetőségéhez sem jutnak.

Azt is hangsúlyoztuk a konferencia állásfoglalásában - mondta az MKK elnöke -, hogy *vissza kell állítani a közigazgatás szakmai vonzerejét*, mert az ott foglalkoztatott köztisztviselők csak így felelhetnek meg a velük szembeni jelenlegi és jövőbeni elvárásoknak. Ma semmi sem érzékelhető ebből a vonzeróból. A kormányprogram végrehajtása viszont erre a köztisztviselői gárdára hárul. És ennek a gárdának kell elvégeznie az Európai Unióhoz csatlakozás közigazgatási feladatait is. A köztisztviselői állomány nagy része - legalább 80 százaléka - azonban semmilyen formában sincs felkészítve ezekre a feladatokra. A felkészítés csak akkor lesz eredményes, ha olyan köztisztviselők dolgoznak és maradnak a közigazgatásban, akik képesek vállalni ezeket a plusz feladatokat.

Sokszor halljuk azt az igényt, hogy a közigazgatás szolgáltató jellegű legyen. Szolgáltatni azonban csak a szakmailag felkészült, anyagilag megbecsült, szakmai biztonságot érző köztisztviselő tud. *Nem érthetünk egyet a csupán költségvetési szempontok alapján megfogalmazott 3 százalékos létszámcsoökkentés tervével, mert a közigazgatásban semmiféle személyi tartalék nincs.* Javasoltuk a kormánynak: nézzünk szembe önmagunkkal, készítsünk egy állapotfelmérést, milyen ma a köztisztviselői állomány, készüljön törvényességi hatékonysági felmérés, hogy ne szubjektív ítélet alapján szülessenek döntések a köztisztviselők sorsáról, hanem *objektív módon legyen kimutatható a létszámcsoökkentés indokoltsága.* Meglepetéssel hallottuk különböző tanácskozáson: olyannyira szigorú követelmény a 3 százalékos létszámcsoökkentés, hogy az így felszabaduló bért csak dologi kiadásokra szabad fordítani, s béremelésre nem. *Az MKK azonban csak olyan létszámcsoökkentési előírással ért egyet, amely a felesleges feladatokat is megjelöli.*

Ahhoz, hogy a vele szemben támasztott követelményeket teljesíteni képes közigazgatásunk legyen, *szükség van a köztisztviselői törvény teljes rendszerének felülvizsgálatára.* Nem elfogadható, mert nem vagyunk olyan gazdag ország, hogy egy választási évben az egész köztisztviselői kar májustól november végéig vélt vagy valós fenyegetettség állapotában éljen. Ha a köztisztviselőnek azt kell figyelnie, hogy kinek kell mennie, ki maradhat, kinek a vezetői megbízatását vonják vissza indokoltan vagy indokolatlanul, a közigazgatás még akkor sem funkcionálhat jól, ha az ott dolgozók rendszeresen meg vannak fizetve. El kellene tehát végre döntenie a kormánynak, hogy a *zsákmányrendszer* vagy a *karrier-rendszer* útját választjuk, s *nagyon szigorúan szét kell választani a politikai és a nem politikai jellegű köztisztviselői munkaköröket.* Nem tartható fenn az, hogy ha valakinek politikai megfontolásokból felmondanak, akkor az illető hatalmas végkielégítéssel vagy egyéb megegyezéssel távozik a pályáról, és elviszi az ott maradók bérét vagy juttatását.

A közigazgatás eredményessége attól is függ, hogy mennyire hatékonyan működik az érdekegyeztetés fórumrendszere. Ma több érdekegyeztetési szint is van, de egyik sem működik hatékonyan. Álláspontunk szerint csak az az érdekegyeztetés lehet eredményes, amelyben valamennyi oldal azonos jogosultságokkal és kötelezettségekkel rendelkezik, és amelyben a partnerek úgy ülnek le, hogy van miről egyeztetni az érdekeket, s mindegyik tárgyaló fél kész a kompromisszumra, tehát hajlandó engedni eredeti álláspontjából. *A közigazgatási érdekegyeztetésben jelenleg hiányzik a kompromisszumkészség.* Pedig az Európai Unióba igyekezve ez jelentős követelmény lenne.

Köllner Ferenc álláspontjával egyetértve az MKK is üdvözlölné az egységes közszolgálat megvalósítását, azzal a megkötéssel azonban, hogy akkor tisztázni kellene, kik állnak ennek az egységes közszolgálatnak az alanyi oldalán. Úgy gondoljuk, hogy nemcsak az ügynevezett rendészeti szervek állnak ezen az oldalon, hanem a bírák és az ügyészek is. S ennek az egységnek kifejezésre kell jutnia a bérezés és az egyéb anyagi juttatások rendszerében is.

Egyetértünk az MKKSZ által javasolt nyílt levéllel és a címzettek körével. Javasolom, hogy fogadjuk el Köllner Ferenc szövegkiegészítési indítványát.

Dr. Szikora Zsolt, a JOSZ elnöke

Megbénulhat az önkormányzatok működőképessége

Dr. Szikora Zsolt, a Jegyzők Országos Szövetségének (JOSZ) elnöke arról tájékoztatta a tanácskozás résztvevőit, hogy a JOSZ Elnöksége 1998. november 12-ei ülésén állásfoglalásban fogalmazta meg a Szövetségnek a jövő évi költségvetés tervezetével kapcsolatos aggályait. Az állásfoglalást megküldték az illetékes állami szervezeteknek és a JOSZ-szal együttműködő érdekképviseleteknek.

Az önkormányzati jegyzők - mutatott rá dr. Szikora Zsolt - kétszeresen is szenvedő alanyai a közigazgatást érő kihívásoknak, mivel sajátos helyzetüknél fogva munkaadók és egyben munkavállalók is. Ezért *a JOSZ elengedhetetlennek és hangsúlyosan fontosnak tartja a teljes érdekvédelmi és érdekérvényesítési rendszer felülvizsgálatát.* Valóságos érdekvédelmet szeretnének, törvényi garanciákkal és a garanciák érvényesíthetőségével, olyan érdekvédelmet és érdekérvényesítési rendszert, amelyben a különböző érdekek valóban felszínre kerülnek, és megfelelő válaszok szülehetnek az érdekkonfliktusokra. A JOSZ *konfliktuskezelést és nem egyoldalú nyilatkozatokat* igényel. A magyar jegyzői kar ennek elérése érdekében 1990 óta már több kormányhoz volt lojális.

November 12-ei állásfoglalásunkban is hangsúlyosan foglalkoztunk az 1999. évi költségvetés tervezetének számunkra aggályos tételeivel, közöttük is kiemelten a köztisztviselői illetményalappal. A különböző érdekegyeztető fórumokon évek óta hangsúlyozzuk, hogy a köztisztviselőktől mindaddig nem követelhetünk magasabb teljesítményt, amíg ki nem képezzük őket, amíg a kiképzés feltételei nincsenek biztosítva, amíg nincsenek kellőképpen megfizetve és társadalmilag elismerve. Amíg ezek a feltételek nincsenek meg, addig elviselhetetlenül nagy teher nehezedik a magyar köztisztviselői karra.

Kiváltképpen a képzés gondjai jelentenek súlyos terhet. Már többször kifogásoltuk azt a lehetetlen - és az európai gyakorlattól alapjaiban eltérő - helyzetet, hogy a demokrácia alapintézményeinek közszolgálati munkavállalóit a piaci szférához tartozó, az állam által nem garantált szervezetek képezik ki. Pontosabban: a valóságos képzés helyett inkább csak alkalmat igyekeznek teremteni arra, hogy a közszolgálat letéteményesei megfelelő alapokkal rendelkezzenek nem is az Európai Unió követelményeinek kielégítéséhez, hanem a mindennapi közigazgatási feladataik ellátásához. *A JOSZ a*

közigazgatási kar nevében követeli a képzés állami garanciáinak megteremtését. Igaz, nem ez a kormány tehet arról, hogy ez évek óta elmaradt, de ma e tekintetben már a 24. órán is túl vagyunk, s naponta érezzük a késedelem összes hátrányát.

A JOSZ Elnökségének megítélése szerint a különböző alapok eddigi önállóságának megszüntetése, más módon képzése az önkormányzatokat érzékenyen érinti. Átláthatatlan, hogy januártól miként juthatnak hozzá az önkormányzatok ezekhez a számukra nélkülözhetetlen beruházási forrásokhoz, miként és honnan pótolhatják ezeket. Saját erőből ugyanis képtelenek lesznek pótolni. Ezt számításaink bizonyítják.

Az utóbbi időben több fórumon is felvetődött - és a sajtóban is hangot kapott - az az elgondolás, hogy a jövőben a képviselőkhez hasonlóan a jegyzőket is négy évre válasszák. A JOSZ határozott álláspontja ezzel kapcsolatban: a magyar köztisztviselői kar ma nincs és még hosszú ideig nem is lesz abban a helyzetben, hogy zsákmányrendszer tárgya legyen. Nincs ugyanis ennyi köztisztviselőnk. Mert a zsákmányrendszerhez annyi köztisztviselői garnitúrának kellene lennie, ahány kormányváltás volt. Ez képtelenség. Pedig a választások előtt mindig felhangzanak a szíréhangok, hogy kiknek kell majd elmenniük a köztisztviselői munkahelyekről. A választások idején a jegyzők közül is sokan érzik bizonytalannak a helyzetüket. Ahogy köztisztviselőkből, úgy jegyzőkből sincs két-három garnitúrája az országnak. Nem hihető, hogy politikai érdek fűződne a köztisztviselői kar bizonytalanságban tartásához. El kellene végre jutnunk odáig, hogy a közszolgálat, a közigazgatás működése ne az új kormány pártpolitikai színétől függjön.

A JOSZ Elnöksége abban is egyetért a közigazgatás munkavállalói és más szakmai érdekképviseleteivel, hogy az 1999. évi költségvetés tervezetének az Országgyűlés elé terjesztett változata komoly veszélybe sodorja az egész önkormányzati rendszert. Az önkormányzatok túlnyomó többsége ugyanis nincs abban a helyzetben, hogy saját erőből tudja pótolni a költségvetési támogatás hiányait, nem képes garantálni a közszolgáltatások változatlan szinten tartását. A JOSZ számára elfogadhatatlan a létszámcökkentés terve is. A legtöbb kistélepusú területen a létszámcökkentés már egyszerűen képtelenség, mert akkor be kell zárni a polgármesteri hivatalt vagy valamelyik intézményét.

Kónya Péter, az FRDÉSZ elnöke

A köztisztviselők és a fegyveresek érdekei közösek

Kónya Péter, a Fegyveres és Rendvédelmi Dolgozók Érdekvédelmi Szövetségének (FRDÉSZ) elnöke jelzésértékűnek minősítette jelenlétét a tanácskozáson. Azt jelzi, hogy nem ért célt az az évek óta és a kormányváltás óta is tapasztalható kormányzati szándék, amely szembe kívánja állítani a köztisztviselőket a fegyveresekkel. 1998-ban is arra hivatkozva nem emelték kellőképpen a köztisztviselői illetményalapot, hogy a fegyvereseket fel kell zárkóztatni, 1999-ben pedig azért nem emelkedik egyetlen fillérrel sem az illetményalap, mert a fegyvereseknek be kell állniuk 100 százalékra. Ez a kormányzati politika semmiképpen sem elfogadható.

A kormány jelenleg azt hangsúlyozza a sajtóban - folytatta az FRDÉSZ elnöke -, hogy a fegyveresek 1999-ben kiemelt bérfejlesztésben részesülnek. 20 százalékos és ennél magasabb arányú béremelésről beszélnek a nyilatkozók. De kérdezem, kiemelt bérfejlesztés-e az, ha évekig halogatott bérbéállást érünk el végre? Gyakorlatilag a rendszerváltás óta nem tudjuk utolérni még a köztisztviselői illetményalapot sem. 1996-ban, amikor az Országgyűlés elfogadta a szolgálati törvényt, akkor gyakorlatilag a köztisztviselői illetményalaphoz próbáltak bennünket felzárkóztatni. Ez 1999. január 1-jétől kezdve sikerül majd, de az ellentétként megszabott kötelezettségek már 1996-ban hatályba léptek.

Gondoljunk a közelgő NATO-csatlakozásra vagy a teljesen jogos társadalmi igényből fakadó kormányzati szándéokra, a közbiztonság erősítésének feladataira. Ezek olyan jelentős plusz feladatokat rónak ránk, hogy teljesen jogosnak érezzük az állomány nagyobb erkölcsi és anyagi megbecsülés iránti igényét. A köztisztviselői illetményalap befagyasztása számunkra azt jelenti, hogy a várva várt beállítás az 1998-as bérszínvonalra történik majd 1999-ben. Hozzáteszem: ugyan védett szférának minősül a fegyveres rendvédelem, hiszen bennünket nem érint hivatalosan a 3 százalékos létszámcökkentés, de előre látható, hogy 1999 februárjában, amikor ki-ki kézbe veszi a várva várt, a törvény szerint 100 százalékos beállási szintű bért, sokan csalódottak lesznek majd, mert mégsem azt kapják, amit vártak volna. Emiatt feltételezhető, hogy megkezdődik egy olyan mértékű, spontán kiáramlás a fegyveres kötelékből, hogy a távozó szakképzett emberek helyét csak évek múlva lehet pótolni.

A kormány másik súlyos tévedése a köztisztviselői törvény, és ebből adódóan a szolgálati törvény módosítási szándékából adódik. Amikor a szolgálati törvény megszületett, akkor azt reméltük, hogy olyan illetményrendszerünk lesz, amely évről évre kiszámíthatóvá teszi a keresetünket, azonos munkáért azonos béréket kapunk. A most tervezett módosítások teljes mértékben felrúgják ezt a kiszámíthatóságot. Sem a közigazgatásban, sem a fegyveres szférában nem engedhető meg, hogy az ott dolgozók rákényszerüljenek egy spontán bérharcra. Ez nem összeegyeztethető a közszolgálattal, de az sem, hogy minden ősszel meg kell vívnunk a magunk bérharcát. Az ilyen helyzetbe kényszerült emberek egy idő után már nem lesznek lojálisak, már nem lesznek szolgálatkészek, s ezt az országot nem engedheti meg magának.

Vörös Tamás OSZT-elnök

A lojalitás húrja nem feszíthető a végsőig

Vörös Tamás, a Közigazgatási Hivatali Dolgozók Országos Szakmai Tanácsának elnöke arról beszélt, hogy a közigazgatási hivatalokban dolgozó köztisztviselőket is intenzíven érintik azok a gondok, amelyek az önkormányzatok köztisztviselőit foglalkoztatják. Ezek a gondok nem csupán az 1999-es állami költségvetéssel összefüggésben jelennek meg, hiszen a köztisztviselők helyzetének romlása hosszú ideje tartó folyamat. A körülményeket megítélve elhangzanak szélsőséges vélemények is. Egyesek szerint lepusztult a magyar köztisztviselői kar, itt csak azok dolgoznak, akik máshol alkalmatlanok vagy megszállott elkötelezettei ennek a munkának. A valóság nem ez. Mindazzal együtt, hogy valóban sok

értékes szakembert veszített a közigazgatási pálya, még mindig olyan szaktudással rendelkezik mind az állami, mind az önkormányzati közigazgatás személyi állománya, hogy képes ellátni a feladatait. Ezt a gárdát a mindenkori kormány iránti lojalitás jellemzi, de a kormányok nem mérték fel, hogy meddig feszíthető a lojalitás húrja.

Növeli az elvégzendő munkából adódó feszültségeket, hogy a feladatok és a hatáskörök átcsoportosítása nem párosult a megfelelő költségvetési fedezet biztosításával, s a létszámcsoökkentési előírásokat sem előzte meg a feladatkörök vizsgálata. A bevándorlási ügyeket például úgy telepítették át a rendőrségtől a közigazgatási hivatalokhoz, hogy a feladat átkerült, a létszám- és költségkeret viszont nem. Feszültségeket teremt az is, hogy a pénzügyi kormányzat évről-évre emeli az önkormányzatok és a közigazgatási hivatalok saját forrású bevételeinek arányát, s vele együtt automatikusan csökkenti a költségvetési hozzájárulást. Ebből adódik például az a disszonáns helyzet, hogy a közigazgatási hivatalok költségtérítési képzéseket szerveznek az önkormányzati köztisztviselők számára. Ez elfogadhatatlan, hiszen nem valóságos bevételről van szó, hanem csak arról, hogy az állam egyik zsebéből a másikba kerül a pénz.

Árva János, az MKKSZ budapesti elnöke

Ragaszkodunk a törvényes érdekegyeztetéshez

Árva János, az MKKSZ budapesti elnöke hozzászólásában annak a véleményének adott hangot, hogy a kormány nem *erőből* politizál - mint sokan vélik -, hanem *félelemből*. Erre utal az a törekvése, hogy igyekszik szétverni, lehetetlenné tenni a szakszervezetek összefogását. Félelemből pedig nem lehet politizálni. A kormánynak figyelembe kellene vennie mindazokat a korábbi megállapodásokat, amelyeket az előző kormányokkal kötöttek az érdekképviselők, s nem törvénysértések sorozatával semmibe venni az érdekegyeztetés elemi normáit. A szakszervezet ragaszkodik ahhoz, hogy mind az országos, mind a helyi érdekegyeztetés az önkormányzatoknál a köztisztviselői törvényben foglaltaknak megfelelő legyen.

Nyílt levél Orbán Viktorhoz

A felszólalásokra - házizagdaként - reagálva Fehér József főtitkár kijelentette: az MKKSZ teljes mértékben egyetért azzal az állásponttal, hogy a polgármesterek részére megállapítható 23.400 forintos bázisú javadalmazás egyszerűen megalázó. Indokolatlan volt a Horn-kormány részéről is az, hogy 1998. január 1-jével befagyasztotta a polgármesterek illetményalapját, és teljességgel elfogadhatatlan, hogy 1999-re is az 1997. évi szinten maradjon a polgármesterek fizetése. 1998. szeptember 30-án a Kongresszusi Központban rendezett önkormányzati fórumon Pintér Sándor belügyminiszter arról tájékoztatta az ott jelenlévő közel ezer közigazgatási szakembert, köztük polgármestereket is, hogy a BM információi szerint az önkormányzati vezetők - képviselők és polgármesterek - javadalmazása 1998-ban mintegy 40 százalékkal emelkedett. A belügyminiszter urat valószínűleg rosszul tájékoztatták. Előfordulhat, hogy van olyan település, ahol kiemelkedőek a lehetőségek, de a polgármesterek és az önkormányzati képviselők 1998-as keresetnövekedése országosan a 20 százalékot sem érte el.

Tökéletesen osztjuk azt az aggályt is - folytatta a főtitkár -, amelyre Fogarasi úr utalt: karrierrendszer vagy zsákmányrendszer lesz a közigazgatásban. Lehetetlenség arra berendezkedni, hogy minden kormányváltásnál az egyébként a helyzetéből adódóan lojális köztisztviselői kar rettegjen, remegjen és várja az útilaput. Ez a bizonytalanság a szakszervezeti érdekvédelem akciókat is igen hátrányosan befolyásolja. Ilyen félelemmel teli hangulat 1991 óta nem volt tapasztalható a magyar közigazgatásban. Ebben a helyzetben az emberek nemcsak az arcukat, de még a nevüket is félnek adni a szakszervezeti követelésekhez. Mi kell még ahhoz, hogy kollégáink azt mondják: most már minden mindegy, adjuk az arcunkat is, a nevünket is a megmozdulásokhoz. Reméljük, hogy nem a félelem fogja motiválni az érdekvédelem akciókat, hanem a valós érdek, s a tárgyalászatnál sikerül majd eredményeket elérnünk.

A megbeszélésen résztvevők egyetértettek abban, hogy *ma már nem pusztán a 26 ezer forintos illetményalap befagyasztása a legfőbb gond, hanem az, hogy a közigazgatási szakma került végveszélybe*, s az ország szégyene, hogy ilyen állapotú közigazgatással kopogtatunk az Európai Unió ajtaján. A köztisztviselők azért is csalódtak, mert az Orbán-kormány programjában egyetlen szó sem esik a közigazgatás létszámcsoökkentéséről, hanem éppen ellenkezőleg, a létszámnövelést irányozza elő a program. Ez a létszámnövekedés csak a Miniszterelnöki Hivatalban következett be, az állampolgár azonban nem ott találkozik a közigazgatással, hanem a városok, községek önkormányzati hivatalaiban.

A tanácskozáson megállapodás született arról, hogy a résztvevő öt szervezet - a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, a Magyar Közigazgatás Kar, a Jegyzők Országos Szövetsége és a Fegyveres és Rendvédelmi Dolgozók Erdekvedelmi Szövetsége - képviselői *közös nyílt levéllel fordulnak Orbán Viktor miniszterelnökhöz*, akinek nyomtatékkal hívják fel a figyelmét a közigazgatás fenyegető gondjaira, a megbeszélésen kifejezésre juttatott érdekvédelem akciókra. Az aláírók tájékoztatásul megküldik a levél másolatát a Kormány tagjainak és az Országgyűlés illetékes bizottságainak is.

A Miniszterelnöki Hivatal még a tanácskozás napján átvette a levelet.

A Kormány 2269/1998. (XI.30.) Korm. határozata az egységesebb közszoigalati rendszer és jogi szabályozás

előkészítéséről

A Kormány a közszolgálati szféra munkajogi szabályozásának továbbfejlesztése érdekében az alábbi határozatot hozza:

1. A hatékonyabb közszolgálati rendszer megteremtése, valamint működtetése érdekében - a Koordinációs Bizottság által meghatározott szempontoknak megfelelően - felül kell vizsgálni a közszolgálat különböző területein foglalkoztatottakra vonatkozó jogi szabályozást, és összefoglaló jelentést kell készíteni a költségvetési intézményeknél foglalkoztatottak helyzetéről.

Felelős: miniszterek

Határidő: 1999. október 15.

2. Javaslatot kell tenni a Kormány számára a - legkésőbb 2001. január 1-jével bevezethető - egységesebb közszolgálati rendszer és jogi szabályozás kialakítására.

Felelős: a szabályozási koncepció előkészítéséért:

a Koordinációs Bizottság elnöke

a Kormányhoz történő betérjesztésért:

belügyminiszter

Határidő: 2000. június 30.

3. A Kormány az 1-2. pontban foglalt feladatok végrehajtása érdekében Koordinációs Bizottság felállítását rendeli el. A Koordinációs Bizottság összetétele a következő:

- elnöke:

dr. Konrád Károly politikai államtitkár, Belügyminisztérium

- titkára:

dr. Pál Lajos helyettes államtitkár, Szociális és Családügyi Minisztérium

- tagjai:

dr. Hende Csaba politikai államtitkár, Igazságügyi Minisztérium

dr. Naszvadi György elnök, Magyar Államkincstár

dr. Óry Csaba politikai államtitkár, Szociális és Családügyi Minisztérium

dr. Pálincás József politikai államtitkár, Oktatási Minisztérium

dr. Pusztai Erzsébet politikai államtitkár, Egészségügyi Minisztérium

dr. Szabadi Béla politikai államtitkár, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

dr. Szegvári Péter titkárságvezető, Miniszterelnöki Hivatal

Varga Mihály politikai államtitkár, Pénzügyminisztérium

Várhegyi Attila politikai államtitkár, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

dr. Orbán Viktor s.k.

miniszterelnök

Emlékeztetőül:

A közigazgatás reformjának 1997-1998. évi kormányzati feladattervéről szóló 2039/1997. (II.12.) kormányhatározat IV/3 pontja előírta, hogy "*jelentést kell készíteni a költségvetési intézményeknél foglalkoztatottak helyzetéről, és ez alapján felül kell vizsgálni a hatékonyabb közszolgálati rendszer működtetése érdekében a közszolgálat különböző területein foglalkoztatottakra vonatkozó jogi szabályozást, továbbá javaslatot kell tenni az egységesebb törvényi szintű szabályozás kialakítására.*"

A témával foglalkozott a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF) és a Magyar Közigazgatási Kar (MKK) közös rendezésében 1998. április 3-án Budapesten tartott konferencia is. Az érdekképviseltek álláspontjának kialakítását segítő tanácskozáson elhangzottakat tartalmazza a SZEF-könyvek sorozat 6. kötete, amelyet megkapott az MKKSZ valamennyi munkahelyi szervezete. Érdemes a kötetet ismét fellapozni.

Demonstráció a közszolgálat megbecsüléséért

A közszolgálatban dolgozóknak hosszú idő óta nem volt olyan egységet és erőt mutató demonstrációja, mint az a sodró hangulatú nagygyűlés, amelyet a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF) rendezett 1998. november 14-én a budapesti Körcsarnokban. A széksorokat zsúfolásig megtöltő résztvevők tiltakoztak a közalkalmazottak, köztisztviselők, a szolgálati viszonyban álló alkalmazottak és a közszférából nyugdíjazottak helyzetének fenyegető romlása, a közszolgálat működőképességét veszélyeztető helyzet, a nyugdíjtörvény felrúgása, az érdekegyeztetés semmibe vétele ellen. A nagygyűlés állásfoglalásban követelte egyebek között a közszolgálati reálbérek 5 százalékkal növelését, a közalkalmazotti bértábla és a köztisztviselői illetményalap befagyasztásának visszavonását, elutasította a megalapozatlan létszámesökkentéseket, az érdekképviselési jogok csorbítását, s kinyilvánította, hogy a közszféra munkavállalói elszántak az érdekegyeztetés intézményeinek megvédésére.

A demonstráción *dr. Szabó Endre*, a SZEF elnöke mondott beszédet. Az alábbiakban ismertetjük az MKKSZ három képviselőjének a nagygyűlésen elhangzott felszólalását. Érveik, gondolataik ugyanis jól hasznosíthatók a helyi érdekvédelem munkájában is.

Vereczkei Mihály monoki jegyző taps közben jelentette be: az MKKSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tagjai szolidárisak a mai nagygyűlésen résztvevőkkel, de jelenleg az árvíz-védelmi gátakon dolgoznak, a mentési munkálatokban vesznek részt, homokzsákokat töltenek és raknak, hogy megvédjék a lakosságot a katasztrófától.

Egyetértett azokkal, akik szerint *most már nem kérni, hanem követelni kell a Kormánytól*, vállalva a konfrontációt is. Ennek megvannak a törvényes keretei és okunk is van rá - mondta. A közszolgálatban állók ugyanis 1948 óta mindig hátrébe

szorítottak voltak, s ma is azok. Stumpf István miniszter, a Miniszterelnöki Hivatal vezetője egyik nyilatkozatában kijelentette: *"Újra kell gondolni a köztisztviselők jogállását és a közszolgálatot érintő kérdéseket is. Legkésőbb a 2001-es költségvetési törvénnyel egyidőben szeretnénk életbe léptetni a köztisztviselők széles rétegeit érintő kedvező szabályozást."* Köszönjük! A határidő messze van, nem kell bennünket megvenni, mi addig is tesszük a dolgunkat. Azt is ígérte ebben a nyilatkozatában Stumpf miniszter úr, hogy a változásokat kidolgozó munkabizottság a legközelebbi kormányülés után már fel is állhat. Azóta már volt kormányülés, a bizottságról azonban semmi hír.

Bírálta a kormányprogram ígéretei és a kormány eddigi intézkedései közötti ellentmondásokat. A kormány magatartását illusztrálva Vereczkei Mihály emlékeztetett az amerikai elnökválasztás szlogenjére: "Ígérj a választás előtt mindent, amit a választópolgár hallani akar, utána felejtse el, amit ígértél, és tedd azt, ami a saját érdekedet szolgálja." Mint a felszólaló mondta, a kormányprogram ígéretei és a kormány intézkedései sok esetben köszönő viszonyban sincsenek egymással. A kormányprogram elismeri, hogy a közigenyekből fakadó feladatok hatékony ellátása komoly terheket ró a köztisztviselőkre a közszolgálatban, s megígéri, hogy a korány minden töle telhetőt megtesz a köz igényeit kiszolgáló közigazgatás megbecsülésének növelésére. Bravó! Ezt a törekvést bizonyítja a fűnyíró-elvű létszámcsoökkentés szándéka, a bértábla befagyasztása, az érdekképviseletek korlátozása.

A jelenleg kirajzolódó jogalkotási programot látva bizonytalan a közszolgálatban dolgozók jövője. Az önkormányzatok többsége csak igen nehezen - vagy sehogyan sem - tudja finanszírozni az önkormányzati intézmények fenntartását. A kormány világosan kirajzolódó szándéka gazdasági kényszerrel meggyorsítani az önkormányzati társulások terjedését. Nem a 3-5 fős önkormányzati hivatalokban dolgozók tehetnek róla, hogy a jelenlegi feltételekkel nem hatékony az ott folyó munka - tette hozzá Vereczkei Mihály -, nem őket kell büntetni ezért azzal, hogy a bérüket befagyasztják, hogy nem kaphatnak képzettségi pótlékot.

Mindezek alapján a közszolgálatok dolgozóinak tiltakozniuk kell a kormány számukra hátrányos lépései ellen, a szakszervezeti jogok korlátozása, a közintézmények működésének lehetetlenné tétele ellen.

Zombori Istvánné, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Munkaügyi Központ köztisztviselője bemutatkozással kezdte felszólalását. De semmi jelentősége a bemutatkozásnak - mondta -, mert a nagygyűlés résztvevői közül bárki állhatna most itt a mikrofonnál, hiszen azonosak a gondolataink és az érzéseink, amelyek ide vezettek bennünket. Büszke vagyok magunkra, erre a tömegre, amely most itt képviseli az otthon maradt tizezreket. Sokan azért nem vehetnek részt a nagygyűlésen, mert köztisztviselői, közalkalmazotti mi voltjuk munkára kötelezi őket vagy éppen az árvízvédelmi gátakon állnak helyet, esetleg a számítógépek előtt szolgálatot teljesítve készenléti feladatot látnak el. Mi ma őket is képviseljük itt.

Napkeltétől napnyugtáig annyi felkorbácsoló hírt, eseményt közvetít hozzánk a rádió, a televízió, hogy sok esetben már feszültségekkel telve kezdem a munkanapomat. De köztisztviselőként hivatásom, hogy levezzem azokat az indulatokat és feldolgozzam azokat a konfliktusokat, amelyekkel az állampolgárok naponta felkeresnek bennünket a hivatalban. Az önkormányzatnál, az óvodában, az iskolában, a közszolgálat szinte minden munkahelyén tizezrek nyújtják felénk segítségért a kezüket. Naponta tizezreknek kell újra és újra elismételniük azt, hogy van kiút, hogy jobb lesz holnap.

Mi, akik a munkaügyi központokban dolgozunk, az átlagnál is több sérült, reményvesztett emberrel találkozunk. Ma még nekünk van munkahelyünk, de akár már holnap mi is az asztal másik oldalára kerülhetünk. És akkor mi is feltesszük a kérdést az ott ülőnek: mondja, kedves, hogyan tovább, mi lesz velem, ha lejár a járadékom? Ugyanúgy, ahogy az a gondjait soroló 45 éves asszony, aki már öregnek érzi magát, mert nem kell sehohol a munkája. Naponta újra és újra kell szembesülnünk ezekkel a sajátos élethelyzetekkel, s naponta újra és újra meg kell nyugtatnunk a sírva panaszkodókat, mert lojalitást parancsol a köztisztviselői, közalkalmazotti státuszunk. De kérdés, hogy meddig leszünk képesek a feltétel nélküli lojalításra, amikor bennünket magunkat is anyagi gondok mardosnak, mert kevés a keresetünk, mert nem tudjuk, hogy fizetéstől fizetésig telik-e a legszükségesebbekre. Nem luxusra, hanem elegendő élelemre, a nélkülözhetetlen ruhára, cipőre. Naponta ezekkel a gondokkal küszködve kelünk fel, és naponta tőlünk várják el, hogy pozitív érzésekkel töltsük fel embertársainkat.

Mostanság egyfolytában azt halljuk, hogy az Európai Unióba készülünk. Csakhogy az EU-nak igen magas mércéje van. Egyebek között képzett köztisztviselő, kiegyensúlyozott, nyugodt életforma, tisztességesen megfizetett közszolgálati dolgozó az EU követelménye. A jelenlegi feltételek közepette vajon az európai integráció felé tartunk? Mi nem különleges kezelést kérünk a közszolgálat számára, csak tisztességes létfeltételeket, elfogadható béreket és azt, hogy tartsák tiszteltben a nehezen kivívott szakszervezeti jogainkat. Az EU-ban ugyanis ez így szokás. A szakszervezet ugyanis ott partner. Ne csorbítsák érdekképviseleti jogainkat, hagyják meg nekünk az érdemi érdekegyeztetés lehetőségét!

Szabó Gézané, a Csepeli Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat terepmunkása a hajléktalan ellátásban és az idősgondozásban dolgozó kollégáit is képviselve szólalt fel a nagygyűlésen. Mint elmondta, hosszabb ideig gyógypedagógusként dolgozott egy kiségitő iskolában, heti 19 kötelező órával, és akkor azt hitte, hogy a pedagógusoknál nincs rosszabb helyzetben lévő értelmiségi réteg hazánkban. Mára kiderült számomra - mondta -, hogy sajnos van. Amikor megérintett az új gyermekvédelmi törvény szellemiségében rejlő nagyszerű lehetőség, terepmunkásnak álltam sok-sok reménységgel és hittel. Az idők folyamán azonban igen gyorsan szembesülnöm kellett azzal, hogy ezentúl nemhogy a "futottak még", hanem sajnos a "megtűrt" kategória jut kollégáimnak és nekem. A mindennapi élet rákényszerített arra a felismerésre, hogy most heti 19 óra helyett 40-et dolgozom ugyanannyi fizetésért, és a munkáltatómnak nincs módja sem a túlmunka, sem a helyettesítés megfizetésére, szakmai továbbképzésünk sem megszervezve, sem finanszírozva nincsen, szakkönyvek vásárlásának támogatása fel sem merül.

A felszólaló szóvá tette, hogy az ország településeinek többségében megkérdőjelezik az egészségügyi, illetve a veszélyességi pótlék jogosságát, a gyógypedagógiai és egyéb szakmai pótlékokról már nem is beszélve. Ehhez jön a kegyelemfőfős: az 1999. évi közalkalmazotti bértábla befagyasztása. Így kell elegánsan, de világosan a közalkalmazotti réteg tudomására hozni: éljetez meg, ahogy tudtok, nincs szükségem rátok! A szociális ellátó rendszerben dolgozó terepmunkások, gondozók, kiségitők biztos anyagi alapon nyugvó megélhetést, egzisztenciát követelnek, a szociális munka jobb megbecsülését, azt, hogy ne legyenek kiszolgáltatva "egyik szegény, másik szegényebb" önkormányzatnak sem, s azt követelik, hogy a mindennapi munkájukkal együtt járó mentális és szomatikus veszélyeztetettségüket ismerjék el egységes

pótlék formájában!

Végezetül kérdezem - folytatta a felszólaló -, elgondolkodott-e már arról a hatalom, hogy mi, szociális munkások vagyunk az állam élő lelkiismerete, mi vagyunk azok, akik testünkkel fogjuk fel a szegény és mentálisan beteg társadalmi rétegek sokszor igen agresszív indulatait. Hogyan tudjunk hosszú távon hivatásunknak messzemenőleg eleget tenni, ha életkörülményeink, romló egzisztenciánk miatt bennünk nagyobb lesz a feszültség, mint azokban az emberekben, akiknek indulatait a mi hivatásunk leszerelni.

Az MKKSZ álláspontja

az 1998. december 15-ei néma tüntetéssel és a közszféra szakszervezeteinek egységével kapcsolatban

Figyelmeztető néma demonstrációt tartott 1998. december 15-én Budapesten az Országház előtt három rendvédelmi szakszervezet. A rendőrök, a börtönőrök és a polgári védelmi dolgozók a közalkalmazottakat, köztisztviselőket és a hivatásos szolgálati viszonyban állókat hátrányosan érintő intézkedések ellen tiltakoztak. A közszféra más szakszervezetei nem vettek részt az akcióban, de jelezték: nem kizárt, hogy a tél végén sztrájkhelyzet alakul ki. Ezzel a december 15-ei demonstrációval kapcsolatban tette közzé alábbi nyilatkozatát az MKKSZ.

Töretlen a szakszervezeti egység a helyzetértékelést illetően és abban a kérdésben is, hogy valamennyi közszolgálati munkavállaló (közalkalmazott, köztisztviselő, hivatásos állományú dolgozó) jövő évi bérfejlesztésének mértéke elfogadhatatlanul alacsony.

Egyetértőek az álláspontok abban a kérdésben is, hogy e helyzet kialakulásáért, a társadalmi párbeszéd mélypontra süllyesztéséért és következményeiért *minden felelősség a Kormányt terheli*. Ez a kormányzati magatartás veszélyezteti a szociális békét, rombolja a közhangulatot.

A közszféra szakszervezetei szerint kiszámíthatatlan következményekkel fenyeget, hogy a Kormány a kompromisszumkészség minimumát sem mutatta a közszféra bérügyeiről folytatott tárgyalásokon. Egységes az álláspont abban a kérdésben is, hogy ha a tárgyalóasztalnál nincsenek meg a szociális párbeszéd elemi feltételei, a közszféra munkavállalói érdekképviselőiteinek más, törvényes eszközökkel kell rákényszeríteniük a kormányt, hogy merev, elutasító magatartás helyett hajlandó legyen az európai normáknak megfelelő tárgyalásokra.

Az egységes fellépés igénye és szándéka is változatlanul erős. A fellépés módszerét, az akció időzítését, valamint a reprezentatív tiltakozó felvonulás várható hatásainak megítélését illetően voltak véleménykülönbségek, de ez nem jelent sem szakadást, sem a szakszervezetek szembefordulását egymással, ugyanis vannak olyan ágazatok, ahol még folynak a tárgyalások.

Az MKKSZ teljes támogatásáról biztosítja a néma tüntetés résztvevőit, egyetért célkitűzéseikkel, a maga eszközeivel támogatja az azok megvalósításáért folytatott harcot. A tüntetést szervező szakszervezetek minden kezdeményezésével változatlanul szolidáris. A néma tüntetés egybeesik a közszféra szakszervezeteinek azzal a törekvésével, amely szerint a különböző szakszervezeti akciók egymásra épüljenek, illetve folyamatosan jelezzék a kormányzat és a közvélemény számára a szféra munkavállalóinak elégedetlenségét.

Az MKKSZ a jövőt illetően kétféle érdekérvényesítő akció előkészítésén dolgozik. Az egyik: részt fog venni a közalkalmazotti, köztisztviselői, szolgálati viszonyban lévő munkavállalókat képviselő szakszervezetek által előkészítendő közös akciókban, amelyekre várhatóan a jövő év első hónapjaiban kerül sor. A másik: a munkahelyi szakszervezeti tisztségviselők intenzív felkészítése a helyi érdekegyeztetésre, ugyanis a költségvetési törvény elfogadását követően *a helyi érdekegyeztetés soha nem látott mértékben felértékelődik*, és érdemi döntési pozícióba kerül.

Az önkormányzati érdekegyeztető tanácsok feladatai

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) egyik alapvető és pozitív vonása, hogy kialakította a munkaügyi kapcsolatokat, a közalkalmazottak és a munkáltatók közötti konfliktusmentes együttműködést elősegítő érdekegyeztetési rendszer szervezeti és működési normáit. Ebben a keretben kap helyet az önkormányzati érdekegyeztető tanács (ÖÉT) is.

Nincs mérlegelési lehetőség

A törvény szerint /4.§ (1) bek./ a munkaügyi kapcsolatokat és a közalkalmazotti jogviszonyt érintő területi és települési jelentőségű kérdésekben az önkormányzat az általa fenntartott intézményekben működő szakszervezetekkel érdekegyeztető tanácsban egyeztet.

Az ÖÉT létrehozatala, működtetése és az ahhoz szükséges személyi, tárgyi és anyagi feltételek biztosítása az illetékes önkormányzat kötelezettsége, feltéve, hogy van reprezentatív szakszervezet az intézményben. *Nincs tehát mérlegelési lehetőség*, erről a képviselő-testületnek Szervezeti és Működési Szabályzatában (SZMSZ) kell döntenie, meghatározni az önkormányzati tárgyalócsoporthoz személyi összetételét, továbbá a működés tárgyi, személyi és anyagi feltételeit.

Az SZMSZ rendelkezhet az érdekegyeztetés konkrét tárgyköreiből, valamint a képviselő-testület és az ÖÉT kapcsolati formáiról (pl. a testület tájékoztatási rendjéről, az ÖÉT szakszervezeti oldalának testületi ülésen való részvételéről, a közalkalmazottak "nagyobb csoportjának" értelmezéséről). Amennyiben az SZMSZ csak az ÖÉT létrehozataláról és a működés feltételeiről rendelkezik, akkor az SZMSZ egyik *mellékleteként* célszerű az önkormányzati tárgyalócsoporthoz személyi összetételéről és az érdekelt szakszervezetek köréről rendelkezni. Ez a megoldás számol azzal a körülménnyel is, hogy a szakszervezetek a későbbiekben elveszíthetik reprezentativitásukat, vagy időközben megszerezhetik azt, illetve az önkormányzati oldalon is változások lehetnek. A működéssel kapcsolatos részletekről az érdekegyeztetés alanyainak célszerű megállapodni és ezt ügyrendbe foglalni.

Kizárólag

közalkalmazottaknak

A közalkalmazotti tanács választásának eredményéről az önkormányzat jegyzőjének hivatalos ismeretei vannak, ezért az *ÖÉT létrehozására irányuló szakszervezeti kezdeményezésre az önkormányzatnak nem kell várnia*. Kétségtelen azonban, hogy a szakszervezetek maguk is alapvetően érdekeltek az ÖÉT létrehozatalában, ezért a kezdeményezés rendszerint a szakszervezetektől indul ki.

Hangsúlyozni kell, hogy az *ÖÉT kizárólag a közalkalmazotti érdekegyeztetés intézménye*, minden más szakszervezettel vagy társadalmi szervvel való együttműködés ettől eltérő érdek- és jogaikra épül.

Az önkormányzat a *döntés előtt* az érintett, megfelelő szintű szakszervezetekkel véleményezteteti

- a közalkalmazotti illetmény-előmeneteli rendszer pénzügyi fedezetéül szolgáló költségvetés, valamint

- a közalkalmazottak nagyobb csoportját érintő intézkedés tervezetét.

Döntés előtt tizenöt nappal

A tervezeteket a döntés előtt legalább 15 nappal meg kell küldeni a véleményezésre jogosult szakszervezetnek. Az ÖÉT összehívására értelemszerűen csak a szakszervezeti vélemények beérkezése után kerülhet sor. Annak érdekében, hogy a fenti önkormányzati kötelezettség teljesítése a későbbiekben ne legyen vita tárgya, célszerű meghatározni az egyeztetésre, véleményezésre kerülő költségvetési előirányzatokat, illetve a "közalkalmazottak nagyobb csoportjának" számszerű vagy létszámarányos mértékét. Általában az intézményi összlétszám vagy nagyobb szervezeti egység, illetve szakmai tagoltság szerinti kör 10 %-át tekintik "nagyobb csoportnak".

Az ÖÉT létrehozásának mellőzése, működési feltételeinek akadályoztatása, valamint a véleményezési jog kizárása, korlátozása jogsértő önkormányzati magatartás, amely ellen megfelelő jogorvoslati eljárás kezdeményezhető. Ezzel szemben *nincs jogsérelem, ha az önkormányzat a szakszervezeti véleményektől eltérő döntést hoz*, feltéve, hogy a döntés az egyéb anyagi és eljárásjogi feltételeknek megfelel.

A közalkalmazotti tanácsok választására az alábbi munkahelyi szervezetek küldtek támogatást:

Megye	Adományozó	Összeg
Baranya	Mohács	360.-
	Pécs, MKKSZ Alapszerv.	4.000.-
	Baranya m. TÁKISZ	1.050.-
	Pécs	200.-
Bács	Kiskunhalas	730.-
	Tompa	510.-
	Kaskantyú	540.-
	Kecskemét	600.-
	M-i Közigazgatási Hivatal	260.-
	Jánoshalma	390.-
	Mélykút	1.000.-
	Apostag	150.-
Békés	Csanádapáca	310.-
	Földhivatal	1.500.-
	Békés m. Menekültügyi és Mig. Hiv.	270.-
	Tótkomlós	1.110.-
	Kőröstarcsa	360.-
	Gyomaendrőd	200.-
	Békéscsaba	510.-
	Békésszentandrás	530.-
	Szabadkígyós	260.-

Borsod	Encs	500.-
	Mezőkövesd	600.-
	Monok	200.-
	Mikóháza	400.-
	Tiszaújváros	1.000.-
	Miskolc, Közter. és Piacfelügy.	500.-
	Edelény	1.000.-
Csongrád	Üllés	180.-
	Somogyi Könyvtár	700.-
	M-i TÁKISZ	1.000.-
	Csongrád	410.-
Fejér	Megyei Hivatalok	2.000.-
	Váci M. Szakképz.	540.-
	Baracska	80.-
	Mezőkovácsháza	270.-
	Dunaújváros	500.-
	Szfehérvár, Kríziskez. Közp.	210.-
Győr	M-i Önkormányzat	540.-
	Győr m. Önkorm. Hiv.	6.750.-
	Pannonhalma	170.-
	Győrújbarát	800.-
Hajdú	Biharkeresztes	190.-
	Közig. Hivatal	500.-
	Debrecen, Kultúrpark	200.-
	Szentpéterszeg	60.-
	Debrecen MMH	390.-
	Debrecen megyei j.v.	1.300.-
	Hajdúszovát	120.-
	M-i Illetékhivatal	540.-
	Debreceni Időseg Nagyerdei Otth.	600.-
Heves	M-i Önkormányzat	1.110.-
	Gyöngyös	180.-
	Lőrinci	3.000.-
	Heréd	540.-
J-N-Szolnok	M-i Önkormányzat	900.-
	Kisújszállás	610.-
	M-i Levéltár	130.-
Komárom	Tata	1.000.-
	Komárom	1.140.-
	Bokod	350.-
	Tatabánya	2.090.-
	Bakonyszombathely	200.-

	Kecskéd	190.-
	Esztergom	810.-
	Tatabánya, Közig.Hiv.	4.800.-
Nógrád	-	-
Pest	Monor	1.180.-
	Isaszeg	340.-
	Ócsa	100.-
	Zsámbék	90.-
	Fót, GAMESZ	300.-
	Pest m. Illetékhiv.	670.-
Somogy	Kaposvár	540.-
	Balatonboglár	220.-
	Didaktika	220.-
	Balatonszárszó	1.000.-
	Barcs	220.-
Szabolcs	TÁKISZ	1.310.-
Tolna	-	-
Vas	Munkaügyi Közp.	150.-
	Szombathelyi Szolg.Közp.	470.-
Veszprém	Bakonyjákó	120.-
	Tihany	390.-
	Oroszlány	580.-
	M-i Önkormányzat	500.-
Zala	Lenti	250.-
	Zalalövő	210.-
	Közig.Hivatal	200.-
	Munkaügyi Közp.	860.-
	Letenye	150.-
Budapest	X.ker.GAMESZ	500.-
	Államigazgatási Főiskola	3.000.-
	OMMI	150.-
	Főpolgármesteri Hivatal	20.000.-
	V.ker.GAMESZ	100.-
	Bp.XVI.ker.	1.000.-
	HB Bocskai tér	1.500.-
	Bp.I.ker.P.H.	400.-
	Bp.X.ker.	1.000.-
	Föv.Földhivatal	1.280.-
	Szivárvány Családs.Közp.	150.-
	M.Szabadalmi Hiv.	2.000.-
	Csepeli Családs.Közp.	200.-
	Árvíz-Belvízvéd.KHT.	630.-

	Újpalotai Családsegítő Sz.	210.-
Névtelen	B/101.MKKSZ	840.-
	B/122. ?	220.-
	OTP/125. ?	1.200.-
	OTP/44. ?	120.-
	Összesen	92.510.-